

ISSN 2312-413X (print)
ISSN 2312-4148 (online)

Спеціалізований рецензований науково-практичний журнал

Актуальна[®] Інфектологія



Том 6, № 5, 2018

Луганський державний медичний університет

Актуальна[®] Інфектологія

Актуальная инфектология

Actual Infectology

Aktual'naâ Infektologiâ

Спеціалізований рецензований науково-практичний журнал

Засновано у листопаді 2013 року

Періодичність виходу: 6 разів на рік

Том 6, № 5, 2018

Включений в наукометричні і спеціалізовані бази даних Ulrichsweb Global Serials Directory, WorldCat, PИHC (Science Index), Google Scholar, «Джерело», «КіберЛенінка», НБУ ім. В.І. Вернадського, CrossRef, International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE), SHERPA/RoMEO, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), «Наукова періодика України», Directory of Open Access Journals (DOAJ), NLM-catalog, OpenAIRE, JIC index, ROAD

Актуальна® Інфектологія

Спеціалізований рецензований
науково-практичний журнал

Том 6, № 5, 2018

DOI 10.22141/2312-413X.6.5.2018

ISSN 2312-413X (print), ISSN 2312-4148 (online)

Передплатний індекс: 86149



Співзасновники:

Луганський державний медичний університет,
Мочалова Г.О.,
Заславський О.Ю.

Видавець Заславський О.Ю.

Завідуюча редакцією Купріненко Н.В.

Електронні адреси для звертань:

Із питань передплати:

info@mif-ua.com,
тел. +38 (044) 223-27-42
+38 (067) 325-10-26

**Із питань розміщення реклами та інформації
про лікарські засоби:**

reclama@mif-ua.com
office@zaslavsky.kiev.ua
selezneva@mif-ua.com
v_iliyna@ukr.net

*Рекомендується до друку та до поширення через мережу
Інтернет рішенням ученої ради Луганського державного
медичного університету від 25.10.2018 р., протокол № 7.*

Українською, російською та англійською мовами

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової
інформації КВ № 20544—10344ПР. Видано Державною реєстра-
ційною службою України 08.02.2014 р.*

Формат: 60×84/8. Ум. друк. арк. 16,04
Зам. 2018-аі-24. Тираж 10 000 прим.

Адреса редакції:

Україна, 04107, м. Київ, а/с 74

Тел./факс: +38 (044) 223-27-42

E-mail: medredactor@i.ua

(Тема: До редакції журналу «Актуальна інфектологія»)
<http://ai.zaslavsky.com.ua>

Видавець Заславський О.Ю.

Адреса для листування: а/с 74, м. Київ, 04107

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2128 від 13.05.2005

Друк: ТОВ «Ландпрес»

вул. Алчевських, 2, м. Харків, 61002

Головний редактор
Крамарьов
Сергій Олександрович

Заступники головного редактора

Волосовець О.П. (Київ)

Надрага О.Б. (Львів)

Шостакович-Корецька Л.Р. (Дніпро)

Редакційна рада

Зінчук О.М. (Львів)

Козько В.М. (Харків)

Маврутенков В.В. (Дніпро)

Мороз Л.В. (Вінниця)

Пипа Л.В. (Вінниця)

Романова О.М. (Мінськ, Білорусь)

Трихліб В.І. (Київ)

Циркунов В.М. (Гродно, Білорусь)

Чернишова Л.І. (Київ)

Редакційна колегія

Бекіш В.Я. (Вітебськ, Білорусь)

Березенко В.С. (Київ)

Бодня Е.І. (Харків)

Виговська О.В. (Київ)

Голубовська О.А. (Київ)

Дикий Б.М. (Івано-Франківськ)

Дуда О.К. (Київ)

Дубинська Г.М. (Полтава)

Євтушенко В.В. (Київ)

Колоскова О.К. (Чернівці)

Малий В.П. (Харків)

Марушко Ю.В. (Київ)

Матейко Г.Б. (Івано-Франківськ)

Незгода І.І. (Вінниця)

Рябоконт О.В. (Запоріжжя)

Харченко Ю.П. (Одеса)

Ходак Л.А. (Харків)

Відповідальний секретар

Заславська Ганна Олександрівна

+38 (095) 893-74-15

E-mail: mo4alova@list.ru

Редакція не завжди поділяє думку автора публікації.
Відповідальність за вірогідність фактів, власних імен та іншої
інформації, використаної в публікації, несе автор. Передрук
та інше відтворення в якій-небудь формі в цілому або частко-
во статей, ілюстрацій або інших матеріалів дозволені тільки
при попередній письмовій згоді редакції та з обов'язковим
посиланням на джерело. Усі права захищені.

© **Луганський державний медичний університет, 2018**

© **Мочалова Г.О., 2018**

© **Заславський О.Ю., 2018**

Актуальна® Інфектологія

Aktual'naâ Infektologiâ

Actual Infectology

Specialized Reviewed Practical Scientific Journal

Volume 6, № 5, 2018

DOI 10.22141/2312-413x.6.5.2018

ISSN 2312-413X (print), ISSN 2312-4148 (online)

Subscription index: 86149 (in Ukraine)



Co-founders:

Lugansk State Medical University,
Mochalova H.O.,
Zaslavsky O.Yu.

Publisher Zaslavsky O.Yu.

Managing Editor Kuprinenko N.V.

Correspondence e-mails:

Subscription department:

info@mif-ua.com,
Tel. +38 (044) 223-27-42
+38 (067) 325-10-26

**Advertising and Drug
Promotion Department:**

reclama@mif-ua.com
office@zaslavsky.kiev.ua
selezneva@mif-ua.com
v_iliyna@ukr.net

*Recommended for publication and circulation via the Internet
on the resolution of Scientific Council of Lugansk State Medical
University dated 25.10.2018, Protocol № 7.*

In Ukrainian, Russian and English

*Registration certificate KB № 20544—10344ІП. Issued by State Re-
gistration Service of Ukraine 08/02/2014*

Folio 60×84/8. Printer's sheet 16,04
Order 2018-ai-24. Circulation 10000

Editorial office address:

P.O.B. 74, Kyiv, Ukraine, 04107

Tel./fax: +38 (044) 223-27-42

E-mail: medredactor@i.ua

(Subject: Actual Infectology Journal)

<http://ai.zaslavsky.com.ua>

Publisher Zaslavsky O.Yu.

Correspondence address: P.O.B. 74, Kyiv, 04107

Publishing entity certificate ДК № 2128 dated 13/05/2005

Print: Landpress Ltd.

Alchevskykh str., 2, Kharkiv, 61002

Editor-in-Chief
Kramarov Sergiy

Deputy Chief Editors

O.P. Volosovets (Kyiv)

O.B. Nadraha (Lviv)

L.R. Shostakovych-Koretska (Dnipro)

Editorial Council

O.M. Zinchuk (Lviv)

V.M. Kozko (Kharkiv)

V.V. Mavruitenkov (Dnipro)

L.V. Moroz (Vinnytsia)

L.V. Pyra (Vinnytsia)

O.M. Romanova (Minsk, Belarus)

V.I. Trykhlil (Kyiv)

V.M. Tsyркunov (Grodno, Belarus)

L.I. Chernyshova (Kyiv)

Editorial Board

V.Ya. Bekish (Vitebsk, Belarus)

V.S. Berezenko (Kyiv)

E.I. Bodnia (Kharkiv)

O.V. Vyhovska (Kyiv)

O.A. Holubovska (Kyiv)

B.M. Dykyi (Ivano-Frankivsk)

O.K. Duda (Kyiv)

H.M. Dubynska (Poltava)

V.V. Yevtushenko (Kyiv)

O.K. Koloskova (Chernivtsi)

V.P. Malyi (Kharkiv)

Yu.V. Marushko (Kyiv)

H.B. Mateiko (Ivano-Frankivsk)

I.I. Nezgod (Vinnytsia)

O.V. Riabokon (Zaporizhzhia)

Yu.P. Kharchenko (Odesa)

L.A. Khodak (Kharkiv)

Executive Editor

Zaslavska Hanna

+38 (095) 893-74-15

E-mail: mo4alova@list.ru

The editorial board not always shares the author's opinion. The author is responsible for the significance of the facts, proper names and other information used in the paper. No part of this publication, pictures or other materials may be reproduced or transmitted in any form or by any means without permission in writing form with reference to the original. All rights reserved.

© **Lugansk State Medical University, 2018**

© **Mochalova H.O., 2018**

© **Zaslavsky O.Yu., 2018**

Зміст

Огляд

Трихліб В.І.
Спалахи інфекційних захворювань у країнах світу, обумовлені вживанням харчових продуктів 209

Трихліб В.І.
Спалахи гострих кишкових інфекцій вірусної етіології в країнах світу (частина І) 217

Випадок із практики

Никитюк С.О., Галич М.М., Філюк А.П., Гощинський П.В., Волинєць Н.В., Голінка Ю.Я.
Клінічний випадок укусу змії в дівчинки шкільного віку 227

Оригінальні дослідження

Мельник Х.В., Матейко Г.Б.
Моніторинг стійкості бактеріальної мікрофлори до антибактеріальних препаратів у дітей із гострими респіраторними інфекціями 230

Щербінська А.М., Люльчук М.Г., Бабій Н.О., Кирпичова В.В., Гетьман Л.І., Гриценко Т.В., Молчанець О.В.
Вплив людей, які вживають ін'єкційні наркотики, на розвиток епідемії ВІЛ/СНІДу в Україні 234

Крамарьов С.О., Євтушенко В.В., Ковалюх І.Ю., Камінська Т.М., Головач О.В.
Клінічна картина кору в дітей, госпіталізованих під час спалаху 2017–2018 рр. 240

Матеріали конференції

Тези доповідей науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні інфекційні захворювання. Сучасні аспекти клініки, діагностики, лікування та профілактики», присвяченої пам'яті М.М. Городецького та приуроченої до 95-річчя від дня його народження (29–30 листопада 2018 року, м. Київ)

Бережна А.В., Чумаченко Т.О.
Оцінка правильності використання антибіотиків для особистих потреб студентами медичних університетів 246

Бодня К.І., Марченко О.С., Кадельник Л.О., Бодня І.П.
Ітеративний підхід до ціноутворення на лабораторні послуги при копропротозооскопічному обстеженні на лямбліоз 247

Contents

Review

V.I. Trykhlіb
Infection outbreaks due to food consumption in countries of the world 209

V.I. Trykhlіb
Outbreaks of acute viral intestinal infections in the world (part 1) 217

Case Report

S.O. Nykytyuk, M.M. Halich, A.P. Filiuk, P.V. Hoshchynsky, N. V. Volynets, Yu. Ya. Holinka
Clinical case of a snake bite in a school-age girl 227

Original Researches

Kh. V. Melnyk, G.B. Mateyko
Monitoring of resistance of bacterial microflora to antibacterial drugs in children with acute respiratory infections 230

A.M. Scherbinska, M.H. Liulchuk, N.O. Babiі, V.V. Kirpicheva, L.I. Hetman, T.V. Grytsenko, O. V. Molchanets
The impact of people who inject drugs on the development of the HIV/AIDS epidemic in Ukraine 234

S.O. Kramarov, V.V. Yevtushenko, I.Yu. Kovalyukh, T.M. Kaminska, O.V. Golovach
Clinical features of measles in children hospitalized during 2017–2018 outbreak 240

Proceedings of the Conference

Abstracts of the research-to-practice conference with international participation “Actual infectious diseases. Modern aspects of the clinical picture, diagnosis, treatment and prevention” dedicated to the memory of M.M. Horodetskyi and commemorated to the 95th anniversary of his birth (November 29–30, 2018, Kyiv)

A. V. Berezhna, T.O. Chumachenko
Evaluating the correct use of antibiotics for personal needs by students of medical universities 246

K.I. Bodnia, O.S. Marchenko, L.O. Kadelnyk, I.P. Bodnia
An iterative approach to pricing for laboratory services in a coproprotozooscopic examination for giardiasis 247

<i>Велієва Т. Алі кизи</i> Природа осередків ехінококозу, підходи до діагностики та лікування 248	<i>T. Ali kizi Veliieva</i> Nature of foci of echinococcosis, approaches to the diagnosis and treatment 248
<i>Велика Н.В., Аністратенко Т.І.</i> Актуальні проблеми здоров'я молоді України 249	<i>N.V. Velyka, T.I. Anistratenko</i> Topical issues of Ukrainian youth health 249
<i>Виноград Н.О., Василюшин З.П., Козак Л.П.</i> Госпітальний нагляд за лептоспірозом: станданти, методологія і результати 250	<i>N.O. Vynohrad, Z.P. Vasylyshyn, L.P. Kozak</i> Hospital supervision of leptospirosis: standards, methodology and results 250
<i>Виноград Н.О.</i> Еволюція арбовірусних інфекцій 251	<i>N.O. Vynohrad</i> Evolution of arbovirus infections 251
<i>Висоцька О.І., Виноградова Г.М., Висоцький В.І., Брякіна А.А.</i> Інноваційні підходи до ранньої діагностики ВІЛ-інфекції: консультування та тестування з ініціативи медичного працівника 252	<i>O.I. Vysotska, H.M. Vynohradova, V.I. Vysotskyi, A.A. Briakina</i> Innovative approaches to early diagnosis of HIV-infection: counseling and testing on the initiative of a health worker 252
<i>Висоцький В.І.</i> Сучасні підходи до ведення хворих з ВІЛ-інфекцією на рівні первинної медичної допомоги 253	<i>V.I. Vysotskyi</i> Modern approaches to the management of patients with HIV-infection at the level of primary care 253
<i>Галан І.О., Омельчук С.Т., Процюк Р.Г., Петренко В.І.,</i> <i>Галан О.В., Марченко Г.Ф., Аністратенко Т.І.</i> Оцінка ефективності нутриціологічної корекції порушень білкового обміну у хворих на туберкульоз легень 254	<i>I.O. Halan, S.T. Omelchuk, R.H. Protsiuk, V.I. Petrenko,</i> <i>O.V. Halan, H.F. Marchenko, T.I. Anistratenko</i> Evaluating the effectiveness of nutritional correction of protein metabolism disorders in patients with pulmonary tuberculosis 254
<i>Геник І.Д., Чіпак Н.І., Кушнір З.Г., Бек Н.Г., Геник Л.С.</i> Ретроспективний аналіз епідситуації з висипного тифу в зоні бойових дій 255	<i>I.D. Henyk, N.I. Chipak, Z.H. Kushnir, N.H. Bek, L.S. Henyk</i> Retrospective analysis of the epidemiological situation of typhus fever in the combat zone 255
<i>Гринькевич Х.І., Понятівський В.А., Мохорт Г.А., Колеснікова І.П.</i> Порівняльне визначення чутливості збудників нозокоміальних інфекцій та відповідних музейних мікроорганізмів до дії антисептичних засобів 256	<i>Kh.I. Hrynkevych, V.A. Poniatovskiy, H.A. Mokhort, I.P. Kolesnikova</i> Comparative analysis of the sensitivity of pathogens of nosocomial infections and the corresponding archival microorganisms to the action of antiseptics 256
<i>Дмитраченко Т.І., Семенов В.М., Редненко А.В.,</i> <i>Волкова М.В., Егоров С.К., Марченко А.А.</i> Маркери парвовірусної інфекції у пацієнтів с ревматологічними захворюваннями 257	<i>T.I. Dmytrachenko, V.M. Semenov, A.V. Rednenko,</i> <i>M.V. Volkova, S.K. Yehorov, A.A. Marchenko</i> Markers of parvovirus infection in patients with rheumatic diseases 257
<i>Дмитраченко Т.І., Семенов В.М., Горбачев В.В.,</i> <i>Редненко А.В., Егоров С.К., Марченко А.А., Корнилов А.В.</i> Реактивация латентных вирусов у пациентов с тяжелыми бактериальными инфекциями 257	<i>T.I. Dmytrachenko, V.M. Semenov, V.V. Horbachov,</i> <i>A.V. Rednenko, S.K. Yehorov, A.A. Marchenko, A.V. Kornilov</i> Reactivation of latent viruses in patients with severe bacterial infections 257
<i>Дубинская Г.М., Коваль Т.И., Сизова Л.М.,</i> <i>Руденко С.С., Лимаренко Н.П.</i> Оптимизация прогнозирования темпа прогрессирования фиброза печени у ВИЧ-инфицированных пациентов с хроническим гепатитом С 258	<i>H.M. Dubinska, T.I. Koval, L.M. Sizova,</i> <i>S.S. Rudenko, N.P. Limarenko</i> Optimizing the prediction of the rate of liver fibrosis progression in HIV-infected patients with chronic hepatitis C 258
<i>Жайворонок М.М.</i> Європейські рекомендації GIUS щодо ультразвукової діагностики запальних захворювань кишечника 259	<i>M.M. Zhaivoronok</i> European GUIs guidelines on the ultrasound diagnosis of inflammatory bowel diseases 259
<i>Іванченко Н.О., Гончар Н.І.</i> Охоплення профілактичними щепленнями населення Львівської області за 8 місяців 2018 року 260	<i>N.O. Ivanchenko, N.I. Honchar</i> Coverage of preventive vaccinations of the population of Lviv region for 8 months of 2018 260
<i>Калашник К.В., Рябоконт Ю.Ю., Абрамов А.В.</i> Роль змін вмісту інтерлейкіну-6 залежно від поліморфізму його гена в ефективності протівірусного лікування хворих на хронічний гепатит С 261	<i>K.V. Kalashnyk, Yu.Yu. Riabokon, A.V. Abramov</i> The role of changes in the content of interleukin-6 depending on the polymorphism of its gene in the effectiveness of antiviral treatment of patients with chronic hepatitis C 261
<i>Колотило Т.Р., Москалюк В.Д.</i> Клінічні та лабораторні особливості ВІЛ-інфекції в асоціації з туберкульозом 262	<i>T.R. Kolotylo, V.D. Moskaliuk</i> Clinical and laboratory features of HIV-infection associated with tuberculosis 262
<i>Лапій Ф.І.</i> Імунопрофілактика інфекційних хвороб у вагітних 263	<i>F.I. Lapii</i> Immunoprophylaxis of infectious diseases in pregnant women 263
<i>Литовка С.Л., Клименко Ю.Ю., Кожокару А.А.,</i> <i>Рожков А.А., Олим М.Ю., Іванько О.М.</i> Епідеміологічні особливості ґерсініозу в організованих колективах 263	<i>S.L. Lytovka, Yu.Yu. Klymenko, A.A. Cjojocar,</i> <i>A.A. Rozhkov, M.Yu. Olym, O.M. Ivanko</i> Epidemiological features of yersiniosis in organized groups 263
<i>Маврутенков В.В., Будаєва І.В., Дорошенко В.Ф., Чергінєць Л.М.,</i> <i>Шпитко О.М., Зояць Е.В., Малаєва М.Р., Рашун К.Д.</i> Стронгілоїдоз у п'ятимісячної дитини. Клінічний випадок 264	<i>V.V. Mavrutenkov, I.V. Budaieva, V.F. Doroshenko, L.M. Cherhinet,</i> <i>O.M. Shpytko, E.V. Zaiats, M.R. Malaia, K.D. Rashun</i> Strongyloidiasis in a five-month-old child. A clinical case 264
<i>Мажак К.Д., Ткач О.А., Писаренко Є.І.,</i> <i>Вольницька Х.І., Лаповець Н.Є., Голубченко Л.К.,</i> <i>Демчук Г.С., Мельничук Т.В., Таціон Т.Ю.</i> Особливості перебігу хіміорезистентного туберкульозу,	<i>K.D. Mazhak, O.A. Tkach, Ye.I. Pysarenko,</i> <i>Kh.I. Volnytska, N.Ye. Lapovets, L.K. Holubchenko,</i> <i>H.S. Demchuk, T.V. Melnychuk, T.Yu. Tatsiun</i> Features of drug-resistant tuberculosis combined

поєднаного з хронічним обструктивним захворюванням легень, та результативність їх лікування.....	265	with chronic obstructive pulmonary disease, and the effectiveness of their treatment	265
Мамед Заде Ф.К., Мурадов Э.Р., Гасанов Э.Г. Клиническое значение мутаций вируса гепатита В и их влияние на эффективность лечения	266	F.K. Mamed Zadeh, E.R. Muradov, E.H. Hasanov Clinical significance of hepatitis B virus mutations and their effect on the effectiveness of treatment	266
Матвеева С.Л. Основные зміни в лікуванні мультирезистентного й рифампіцин-резистентного туберкульозу.....	267	S.L. Matvieieva Major changes in the treatment of multidrug-resistant and rifampicin-resistant tuberculosis	267
Мітлошук А.П., Шупік Л.В., Буглак Н.В., Гриджук М.Ю. Використання швидких тестів у контексті реалізації стратегії прискореного подолання епідемії ВІЛ-інфекції Fast Track	268	A.P. Mitloshuk, L.V. Shupik, N.V. Buhlak, M.Yu. Hrydzhuk Using rapid tests in the context of the implementation of the Fast Track strategy to control HIV-infection epidemic	268
Морозова Н.С., Головачук Г.С., Коробкова И.В., Лях С.И., Попов А.А., Ридный С.В. Актуальные задачи обеспечения антиинфекционной защиты лечебно-диагностического процесса в стационарах хирургического профиля	268	N.S. Morozova, H.S. Holovchak, I.V. Korobkova, S.I. Liakh, O.O. Popov, S.V. Ridnyi Actual tasks of providing anti-infective protection of medical and diagnostic process in surgical hospitals	268
Мотика О.И., Малова О.С., Слесарчук О.М., Геник І.Д., Павлій Р.Б. Епідситуація з дифтерії та правця в Україні та можливі тенденції її розвитку	269	O.I. Motyka, O.S. Malova, O.M. Slesarchuk, I.D. Henyk, R.B. Pavlii Epidemiological situation of diphtheria and tetanus in Ukraine and possible trends in its development	269
Мудрик У.М., Волянська Л.А., Євтушенко С.В. Інфекція Varicella Zoster у дитини після трансплантації нирки	270	U.M. Mudryk, L.A. Volianska, S.V. Yevtushenko Varicella Zoster infection in a child after kidney transplantation	270
Муравська Л.В., Руденко А.О., Дьяченко П.А., Пархомець Б.А., Ключ В.Ю. Ураження нервової системи при Varicella Zoster вірусної інфекції	270	L.V. Muravska, A.O. Rudenko, P.A. Diachenko, B.A. Parkhomets, V.Yu. Klius Damage to the nervous system in Varicella Zoster viral infection	270
Нагиев А.М., Сулейманов Э.Б. Современные подходы к применению бета-блокаторов в лечении цирроза печени вирусной этиологии	271	A.M. Nahiiev, E.B. Suleimanov Modern approaches to the use of beta-blockers in the treatment of viral liver cirrhosis	271
Небогаткін І.В. Застосування геоінформаційних систем у медицині. Прогнозування поширення носіїв збудників природновогнищевих інфекцій на прикладі полівки рудої (Myodes Glareolus)	272	I.V. Nebohatkin The use of geographic information systems in medicine. Predicting the spread of carriers of pathogens of natural focal infections on the example of bank vole (Myodes Glareolus)	272
Небогаткін І.В., Шульган А.М., Видайко Н.Б., Новохатній Ю.О. Епідеміологічні й епізоотичні особливості іксодових кліщових Лайм-бореліозів в Україні у 2017 році	273	I.V. Nebohatkin, A.M. Shulhan, N.B. Vydaiko, Yu.O. Novokhatnii Epidemiological and epizootic peculiarities of Lyme disease in Ukraine in 2017	273
Незговорова Г.А., Татаренко О.М., Громадська В.М. Експертна оцінка стану верхніх відділів шлунково-кишкового тракту з урахуванням інфікованості на Helicobacter pylori в осіб, які виконували роботи в умовах впливу іонізуючого опромінення	274	H.A. Nezghovorova, O.M. Tatarenko, V.M. Hromadska Expert assessment of the state of the upper gastrointestinal tract taking into account Helicobacter pylori infection in persons who performed works under the influence of ionizing radiation	274
Нехороших З.М., Єгорова О.О., Гайдаш О.М., Джуртубаєва Г.М., Пилипенко Н.В., Процишина Н.М., Ковбасюк О.В. Моніторинг природних вогнищ туляремії в Південному регіоні України	275	Z.M. Nekhoroshikh, O.O. Yehorova, O.M. Haidash, H.M. Dzhurtubaieva, N.V. Pylypenko, N.M. Protsyshyna, O.V. Kovbasiuk Monitoring natural foci of tularemia in the Southern region of Ukraine	275
Олим М.Ю., Моргун С.О., Клименко Ю.Ю., Іванько О.М., Огороднійчук І.В. Оцінка епідеміологічного нагляду за ВІЛ/СНІДом у Збройних Силах України	277	M.Yu. Olym, S.O. Morhun, Yu.Yu. Klymenko, O.M. Ivanko, I.V. Ohorodnichuk Evaluating HIV/AIDS epidemiological surveillance in the Armed Forces of Ukraine	277
Онщенко Н.В., Рябоконт О.В. Взаємозв'язок поліморфізму гена інтерлейкіну-10 (rs 1800872) із розвитком ускладнень оперізувального герпесу в дорослих	278	N.V. Onishchenko, O.V. Riabokon Association of interleukin-10 gene polymorphism (rs 1800872) with development of herpes zoster complications in adults	278
Оперчук Н.І., Головань А.Ю. Епідеміологічна характеристика Лайм-бореліозу в Кіровоградській області за період 2013–2017 рр.	279	N.I. Operchuk, A.Yu. Holovan Epidemiological characteristic of Lyme disease in Kirovohrad region for 2013–2017	279
Оперчук Н.І., Задорожна В.І. Епідемічна ситуація з ГРВІ та грипу в Кіровоградській області: епідсезон 2017–2018 рр.	280	N.I. Operchuk, V.I. Zadorozhna The epidemic situation of acute respiratory viral infections and flu in Kirovohrad region: 2017–2018 epidemiological season	280
Орловська К.В., Чумаченко Т.О. Потенційні епідеміологічні ризики в тату-студіях	280	K.V. Orlovskaya, T.O. Chumachenko Potential epidemiological risks in tattoo studios	280
Пікас О.Б. Результати комплексного лікування хворих на інфільтративний туберкульоз легень при застосуванні патогенетичних засобів	281	O.B. Picas Results of comprehensive treatment of patients with infiltrative pulmonary tuberculosis using pathogenetic agents	281

Полінкевич Б.С., Пікас П.Б. Поліпи шлунка, їх асоційованість із <i>Helicobacter pylori</i>	282	B.S. Polinkevych, P.B. Picas Gastric polyps, their association with <i>Helicobacter pylori</i>	282
Попенко Н.В. Аналіз факторів ризику розвитку туберкульозу легень в учасників АТО, особливості клінічного перебігу, діагностики та лікування	283	N.V. Popenko Analysis of the risk factors for the development of pulmonary tuberculosis in the ATO participants: features of the clinical course, diagnosis and treatment	283
Потапова Л.Н., Скорик Л.І. Влияние глобального изменения климата на видовой состав, численность кровососущих двукрылых и клещей — переносчиков трансмиссивных паразитарных, арбовирусных заболеваний на территории Харьковской области	284	L.N. Potapova, L.I. Skoryk Influence of global climate change on species composition, population of blood-sucking Diptera and tick-borne transmissible parasitic, arbovirus diseases in the territory of Kharkiv region	284
Пришляк О.Я., Тилищак З.Р., Кобрин Т.З., Бойчук О.П., Процик А.Л. Клініко-епідеміологічні аспекти перебігу вітряної віспи у військовослужбовців	285	O.Ya. Pryshliak, Z.R. Tylishchak, T.Z. Kobryn, O.P. Boichuk, A.L. Protsyk Clinical and epidemiological aspects of smallpox in military personnel	285
Рогальська Я.В., Волянська Л.А. Токсокаропровокована лімфопроліферація	286	Ya.V. Rohalska, L.A. Volianska Toxocara-induced lymphoproliferation	286
Родина Н.С., Виноград Н.О., Гринчук Г.М., Могиляна Л.О. Вивчення циркуляції збудників емерджентних інфекцій на території Київської області	286	N.S. Rodyna, N.O. Vynohrad, H.M. Hrynchuk, L.O. Mohylna Studying the circulation of pathogens of emerging infectious diseases in the territory of Kyiv region	286
Ракша-Слюсарєва О.А., Трихліб В.І., Слюсарєв О.А., Тарасова І.А., Ткачук С.І. Цитоморфологічні критерії діагностики атипової пневмонії	287	O.A. Raksha-Sliusareva, V.I. Trykhlіb, O.A. Sliusarev, I.A. Tarasova, S.I. Tkachuk Cytomorphological criteria for the diagnosis of atypical pneumonia	287
Рябокоть О.В., Анікіна О.В., Сіянова Л.Ю. Ефективність застосування 3D-режиму при лікуванні хворих на хронічний гепатит С у клінічній практиці	288	O.V. Riabokon, O.V. Anikina, L.Yu. Siianova Effectiveness of using 3D regimen in the treatment of patients with chronic hepatitis C in clinical practice	288
Рябокоть О.В., Білокобила С.О. Клінічна характеристика перебігу кору в дорослих у сучасних умовах	289	O.V. Riabokon, S.O. Bilokobyla Clinical features of measles in adults under current conditions	289
Семенов В.М., Дмитраченко Т.І., Юпатов Ю.Г., Кучко І.В., Егоров С.К. Вирусная нагрузка у пациентов с хроническим гепатитом С и туберкулезом	290	V.M. Semenov, T.I. Dmytrachenko, Yu.H. Yupatov, I.V. Kuchko, S.K. Yehorov Viral load in patients with chronic hepatitis C and tuberculosis	290
Снежко О.В., Кричинская И.В., Ковалева И.С. Алгоритм клинической диагностики болезни Лайма	291	O.V. Snezhko, I.V. Krychynska, I.S. Kovaleva The algorithm for clinical diagnosis of Lyme disease	291
Сухов Ю.О., Коротчук Н.В., Голуб А.П., Василенко О.Г. Сучасний стан проблеми антибіотикочутливості та антибіотикорезистентності <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	292	Yu.O. Sukhov, N.V. Korotchuk, A.P. Holub, O.H. Vasylenko Current state of the problem of antibiotic susceptibility and antibiotic resistance of <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	292
Сухорукова Г.Б., Чумаченко Т.О., Махота Л.С., Сухорукова М.Ф. Прояви епідемічного процесу іксодового кліщового бореліозу у великих населених пунктах України	292	H.B. Sukhorukova, T.O. Chumachenko, L.S. Makhota, M.F. Suhorukova Manifestations of epidemic process of Lyme disease in major population centers of Ukraine	292
Телегіна Т.В., Зінчук О.М. Захворюваність на лептоспіроз у Львівській області в контексті погодних умов у регіоні	293	T.V. Tielihehina, O.M. Zinchuk The incidence of leptospirosis in Lviv region in the context of weather conditions in the area	293
Ткач О.А., Мажак К.Д., Фургала Я.І., Вівчар І.С., Гречуха Н.Р., Шершун Г.Р., Демчук Г.С., Савчак О.І., Яремчишин І.М., Дудок Р.С. Персоналізовані методи прогнозування розвитку рецидиву туберкульозу легень	294	O.A. Tkach, K.D. Mazhak, Ya.I. Furhala, I.S. Vivchar, N.R. Hrechukha, H.R. Shershun, H.S. Demchuk, O.I. Savchak, I.M. Yaremchyshyn, R.S. Dudok Personalized methods for predicting the development of relapse of pulmonary tuberculosis	294
Трихліб В.І., Грушкевич В.В., Буракова Т.В., Лисько В.І. Випадок синдрому Стівенса — Джонсона	295	V.I. Trykhlіb, V.V. Hrushkevych, T.V. Burakova, V.I. Lysko A case of Stevens-Johnson syndrome	295
Трихліб В.І., Грушкевич В.В., Тришин О.С. Випадок кору та вітряної віспи у військовослужбовця	295	V.I. Trykhlіb, V.V. Hrushkevych, O.S. Hryshyn A case of measles and chicken pox in a military man	295
Трихліб В.І., Грушкевич В.В., Павловська М.О., Кондратюк В.В., Детков В.М., Музика Г.А., Лисько В.І., Васильков Д.О., Попович О.Я., Гедзелівська З.З. Особливості кору в сучасних умовах у військовослужбовців	296	V.I. Trykhlіb, V.V. Hrushkevych, M.O. Pavlovskaya, V.V. Kondratiuk, V.M. Detkov, H.A. Muzyka, V.I. Lysko, D.O. Vasylykov, O.Ya. Popovych, Z.Z. Hedzelivska Features of measles in modern conditions in military personnel	296
Трихліб В.І., Ралець Н.В. Особливості кору у дорослих під час епідемії в Києві у 2018 р.	297	V.I. Trykhlіb, N.V. Ralets Features of measles in adults during 2018 epidemic in Kyiv	297
Трихліб В.І., Рихальська К.С. Застосування максисорбу у хворих на гострі кишкові інфекції	299	V.I. Trykhlіb, K.S. Rykhalska The use of maxisorb in patients with acute intestinal infections	299

<i>Трихліб В.І., Щур А.Б., Золина С.В.</i> Випадок ускладненого перебігу бешихи	299	<i>V.I. Trykhlіb, A.B. Shchur, S.V. Zolina</i> A case of complicated erysipelas	299
<i>Усачова О.В., Пахольчук Т.М., Конакова О.В., Сіліна Є.А., Дралова О.А., Фірюліна О.М., Матвеева Т.Б.</i> Особливості перебігу корової інфекції у дітей в період спалаху 2017–2018 рр. в Запорізькій області	301	<i>O.V. Usachova, T.M. Pakholchuk, O.V. Konakova, Ye.A. Silina, O.A. Dralova, O.M. Firiulina, T.B. Matvieieva</i> Features of measles in children during 2017–2018 outbreak in Zaporizhzhia region	301
<i>Усачова О.В., Рябоконь О.В., Кулеш І.О.</i> Сучасні особливості ентеровірусних інфекцій, що не супроводжуються ураженням ЦНС	302	<i>O.V. Usachova, O.V. Riabokon, I.O. Kuliesh</i> Modern features of enterovirus infections which are not accompanied by damage to the central nervous system ...	302
<i>Федорова С.Ф., Пашков І.В.</i> Клінічний випадок кліщового вірусного енцефаліту в практиці лікаря-інфекціоніста Миколаївської обласної інфекційної лікарні	302	<i>S.F. Fedorova, I.V. Pashkov</i> A clinical case of tick-borne encephalitis in the practice of the infectious disease doctor of Mykolaiv Regional Infectious Disease Hospital	302
<i>Хелемендик А.Б., Фурік О.О., Рябоконь О.В.</i> Клініко-лабораторна характеристика перебігу гострого гепатиту В на сучасному етапі	304	<i>A.B. Khelendydyk, O.O. Furyk, O.V. Riabokon</i> Clinical and laboratory characteristics of acute hepatitis B at the present stage	304
<i>Чабан Т.В., Боcharов В.М.</i> Клініко-морфологічні прояви при пневмоцистної пневмонії у ВІЧ-інфікованих	305	<i>T.V. Chaban, V.M. Bocharov</i> Clinical and morphological manifestations of pneumocystis pneumonia in HIV-infected patients	305
<i>Чабан Т.В., Чубач М.І., Боcharов В.М., Дзыгал Р.П., Пастерначенко Н.С., Верба Н.В.</i> Циклоспороз: особливості течення і клінічні випадки	306	<i>T.V. Chaban, M.I. Chubach, V.M. Bocharov, R.P. Dzyhal, N.S. Pasternachenko, N.V. Verba</i> Cyclosporiasis: features of the course and clinical cases	306
<i>Чумак А.А., Носач О.В.</i> Чи потребують етіотропного лікування пацієнти з персистуючими інфекціями?	307	<i>A.A. Chumak, O.V. Nosach</i> Do patients with persistent infection need etiologic treatment?	307
<i>Чумаченко Т.О., Махота Л.С., Карлова Т.О.</i> Протиепідемічні заходи щодо локалізації та ліквідації спалаху вірусного гепатиту А на території селища Харківської області	307	<i>T.O. Chumachenko, L.S. Makhota, T.O. Karlova</i> Anti-epidemic measures in terms of localization and elimination of outbreak of viral hepatitis A in the territory of a settlement of Kharkiv region	307
<i>Шибєко М.О., Горбачев В.В., Топал І.І., Дмитраченко Т.І., Семенов В.М.</i> Інформативність лабораторних методів діагностики Епштейна — Барр вірусної інфекції при інфекційному мононуклеозі	309	<i>M.O. Shibeko, V.V. Horbachov, I.I. Topal, T.I. Dmytrachenko, V.M. Semenov</i> Informativeness of laboratory methods for the diagnosis of Epstein-Barr virus infection in infectious mononucleosis	309
<i>Шкільна М.І., Андрейчин М.А., Корда М.М., Кліщ І.М., Запорожан С.Й., Гук М.Т.</i> Хвороба Лайма та інші трансмісивні інфекції: діагностика, лікування, профілактика	309	<i>M.I. Shkilna, M.A. Andreichyn, M.M. Korda, I.M. Klishch, S.Y. Zaporozhan, M.T. Huk</i> Lyme disease and other transmissible infections: diagnosis, treatment, prevention	309
<i>Шостакович-Корецька Л.Р., Маврутенков В.В., Ревенко Г.О., Будаєва І.В., Чикаренко З.О.</i> Аналіз випадків фарингіту, викликаного <i>C.ulcerans</i>	310	<i>L.R. Shostakovych-Koretska, V.V. Mavrutenkov, H.O. Revenko, I.V. Budaieva, Z.O. Chykarenko</i> Analysis of cases of pharyngitis caused by <i>C.ulcerans</i>	310
<i>Щербінська А.М., Люльчук М.Г., Бабій Н.О., Кирпичова В.В., Гетьман Л.І., Гриценко Т.В.</i> Значення профілактичних програм, що реалізуються в середовищі людей, які вживають ін'єкційні наркотики, та їх вплив на епідемію ВІЛ/СНІДу в Україні	311	<i>A.M. Shcherbinska, M.H. Liulchuk, N.O. Babii, V.V. Kyrpychova, L.I. Hetman, T.V. Hrytsenko</i> The value of prevention programs implemented among people who inject drugs, and their impact on the HIV/AIDS epidemic in Ukraine	311
<i>Ячник І.М., Дмитрієва М.Б., Карпенко Н.П.</i> IL-2, IL-6, IL-8, TNF- α у діагностиці сепсису в дітей	312	<i>I.M. Yachnyk, M.B. Dmytriieva, N.P. Karpenko</i> IL-2, IL-6, IL-8, TNF- α in diagnosing sepsis in children	312

проти вірусного гепатиту В; 59 осіб (23,6 %) повідомили про ревакцинацію проти дифтерії та правця за останні 10 років; 11 медпрацівників (4,4 %) були вакциновані проти кору у 2018 році.

Висновки. Зважаючи на нестійку епідситуацію з імунізованих інфекцій, спалах захворюваності на кір у Львівській області, охоплення профілактичними щепленнями населення є вкрай недостатнім, що потребує активізації зусиль медичних працівників для проведення роз'яснювальної роботи з населенням і зменшення кількості безпідставних протипоказань та відмов від профілактичних щеплень.

Калашник К.В., Рябоконт Ю.Ю.,
Абрамов А.В.

Запорізький державний медичний університет,
м. Запоріжжя, Україна

Роль змін вмісту інтерлейкіну-6 залежно від поліморфізму його гена в ефективності противірусного лікування хворих на хронічний гепатит С

Актуальність. Останнім часом підходи до проти-вірусної терапії (ПВТ) хронічного гепатиту С (ХГС) суттєво змінилися завдяки появі противірусних препаратів із прямим механізмом дії. В Україні з 2015 року з'явилася можливість ПВТ хворих на ХГС за схемою: софосбувір (SOF) в комбінації з пегільованим інтерфероном (peg-IFN) та рибавирином (RBV).

У сучасних дослідженнях звернуто увагу, що поліморфізм генів окремих цитокінів впливає не лише на природний перебіг захворювання, а й на ефективність лікування. Останні літературні дані свідчать, що поліморфізм IL-28B втратив свою актуальність як предиктор ефективності ПВТ, до складу якої входить SOF. З огляду на те, що схема ПВТ peg-IFN + SOF + RBV включає у себе інтерферон, неможна відкидати вплив генотипу людини на успішність терапії, що обумовлює доцільність продовження досліджень у цьому напрямку.

Мета: дослідити зміни вмісту IL-6 з урахуванням поліморфізму гена, що його кодує, залежно від досягнення стійкої вірусологічної відповіді при проведенні противірусного лікування хворим на хронічний гепатит С.

Матеріал та методи. У дослідження були включені 83 хворі на ХГС віком від 24 до 73 років. Чоловіків було 57, жінок — 26. Інфікування 1-м генотипом HCV відмічалось у 52 (62,7 %) хворих та 3-м — у 31 (37,3 %). Ступінь фіброзу печінки виявився таким: F0 — у 4 (4,8 %), F1 — у 8 (9,6 %), F2 — у 38 (45,8 %), F3 — у 27 (32,5 %), F4 — у 6 (7,2 %) хворих. Усі хворі на ХГС отримали ПВТ згідно з рекомендаціями EASL 2016 за схемою peg-IFN + SOF + RBV тривалістю 12 тижнів. Генотипування поліморфізму гена IL-6 (rs1800795) було виконано за допомогою системи детекції про-

дуктів полімеразної ланцюгової реакції в реальному часі CFX-96 Touch (BIO-RAD, США) із використанням наборів NP-512-100 (ПФ). Групу контролю становили 45 здорових осіб. Кількісний вміст IL-6 у сироватці крові визначали методом імуноферментного аналізу, використовуючи набори Human IL-6 High Sensivity ELISA BMS213HS (Invitrogen, Австрія). Контрольну групу становили 20 здорових осіб. Зазначені дослідження проведені в Навчальному медико-лабораторному центрі ЗДМУ (начальник — д.м.н., професор Абрамов А.В.). Статистична обробка даних виконана в програмі Statistica for Windows 6.0 (StatSoft Inc., № AXXR712D833214FAN5).

Результати. Кількісний вміст IL-6 у крові хворих на ХГС залежав від поліморфізму його гена. Ще до призначення ПВТ вміст IL-6 у крові хворих на ХГС із генотипами CC/CG перевищував відповідний показник як здорових людей (у 4 рази, $p = 0,008$), так і пацієнтів із генотипом CC (у 1,5 рази, $p = 0,08$). У хворих на ХГС із генотипом CC рівень IL-6 мав лише тенденцію до підвищення ($p > 0,05$). Проведення ПВТ супроводжувалося зниженням вмісту IL-6 у крові хворих обох досліджуваних груп. Слід зазначити, що у хворих із генотипом CC вміст IL-6 у крові знижувався ($p = 0,04$) протягом періоду спостереження, проте на всіх етапах дослідження медіана його вмісту не мала вірогідних відмінностей від здорових осіб ($p > 0,05$). У хворих із генотипами CC/CG на відміну від пацієнтів із генотипом CC вміст IL-6 у крові хоча й знизився на момент завершення ПВТ ($p = 0,001$) порівняно з відповідним параметром до початку лікування, проте залишався вищим порівняно як зі здоровими особами ($p = 0,001$), так і з хворими з генотипом CC ($p = 0,037$) при завершенні лікування.

Зазначена вище залежність вмісту IL-6 від поліморфізму гена, що його кодує (rs1800795), за результатами наших досліджень, мала також чіткий взаємозв'язок з ефективністю ПВТ за схемою peg-IFN + SOF + RBV. Так, усі хворі з генотипом CC (14 — 100 %) відповіли на ПВТ формуванням СВВ 24, а медіана рівня IL-6 у крові весь період лікування була в межах референтних значень. Серед пацієнтів із генотипами CG/GG ПВТ виявилася ефективною лише у 85,5 % (59 із 69) пацієнтів. Аналіз динаміки вмісту IL-6 у крові хворих на ХГС із генотипами CG/GG показав взаємозв'язок ефективності ПВТ зі змінами цього цитокіну. До лікування у хворих із генотипами CG/GG, які в подальшому не відповіли формуванням СВВ 24, вміст IL-6 у крові виявився найвищим порівняно як зі здоровими особами ($p = 0,006$), так і з хворими з генотипом CG/GG ($p = 0,003$), які відповіли на ПВТ. У цих хворих зниження ($p = 0,043$) концентрації IL-6 у крові зафіксовано через 24 тижні після завершення ПВТ порівняно з відповідним показником до початку лікування. Однак і в цей період вміст IL-6 у крові залишався вищим порівняно як зі здоровими людьми ($p = 0,015$), так і з хворими з генотипами CG/GG, які відповіли формуванням СВВ 24 ($p = 0,012$).

Для визначення факторів, які мали статистично значущий вплив на результати ПВТ за схемою *peg-IFN + SOF + RBV*, нами було проведено рангову кореляцію Кендалла. Установлено, що низька концентрація ІЛ-6 у хворих на ХГС до початку терапії обумовлювала високу вірогідність ефективності ПВТ як на момент завершення лікування ($\tau = -0,33$, $p = 0,001$), так й при оцінці СВВ 24 ($\tau = -0,39$, $p = 0,0002$). На рівень підвищення вмісту ІЛ-6 у крові впливав поліморфізм гена ІЛ-6 (*rs1800795*) як до проведення ПВТ ($\tau = 0,24$, $p < 0,05$), так і на момент завершення лікування ($\tau = 0,25$, $p = 0,01$). Слід зазначити, що такі фактори, як стать хворого ($\tau = 0,03$), генотип вірусу HCV ($\tau = 0,005$) та ступінь вираженості фіброзу печінки ($\tau = 0,15$), не мали прогностичного значення ($p > 0,05$) при проведенні ПВТ за схемою *peg-IFN + SOF + RBV*.

Висновки. За наявності у хворих на ХГС генотипів CG/GG ефективність ПВТ за схемою *peg-IFN + SOF + RBV* була нижчою, ніж у пацієнтів із генотипами CC поліморфізму гена ІЛ-6 (*rs1800795*) (85,5 проти 100 %). Неефективність ПВТ за схемою *peg-IFN + SOF + RBV* асоціювалася з наявністю генотипів CG/GG та найвищим рівнем ІЛ-6 у крові.

Колотило Т.Р., Москалюк В.Д.

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна

Клінічні та лабораторні особливості ВІЛ-інфекції в асоціації з туберкульозом

Актуальність. ВІЛ розглядається як головний чинник ризику позалегеневого туберкульозу. Оскільки активний туберкульоз здебільшого розвивається в імунокомпетентних осіб, загалом туберкульоз може розвинутися й у ВІЛ-позитивних осіб на тлі будь-якого рівня CD4. Водночас саме рівень CD4 визначає клінічний перебіг туберкульозу.

Мета: вивчити клінічні та лабораторні особливості ВІЛ-інфекції в асоціації з туберкульозом (ВІЛ/ТБ).

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження були особи, яким був встановлений діагноз ВІЛ-інфекції в поєднанні з туберкульозом. Матеріалом дослідження були медичні карти стаціонарних хворих, а також амбулаторні карти хворих на коінфекцію ВІЛ/ТБ.

Результати. Клінічна картина ТБ у хворих на ВІЛ-інфекцію дуже варіабельна і залежить від стадії ВІЛ-інфекції і глибини імунодефіциту. Тяжкі прояви ВІЛ і ТБ обумовлені наявністю автоімунного компонента в обох захворювань, що сприяє розвитку опортуністичних інфекцій і значно скорочує тривалість життя хворих.

У пацієнтів із I–II клінічними стадіями ВІЛ (малосимптомні стадії, з мінімальним пригніченням імунітету) туберкульоз перебігає звичайно і не становить особливих труднощів для діагностики.

З розвитком імунодефіциту клінічна картина туберкульозу змінюється. Це пов'язано з тим, що в умовах зниження імунної відповіді не формується типова туберкульозна гранульома, туберкульоз легше поширюється на інші органи і системи. Тому у ВІЛ-позитивних пацієнтів з'являються первинні, позалегеневі та генералізовані форми туберкульозу.

Серед СНІД-індикаторних захворювань, які взято під нагляд, в Україні в осіб з уперше встановленим діагнозом ВІЛ-інфекції незалежно від стадії інфікування (2182 особи) перше місце посідав ТБ — 63,4 % (1383 особи): легеневий ТБ — 74,3 % (1028 осіб), позалегеневий — 29,7 % (355 осіб).

Серед хворих з уперше встановленим діагнозом СНІДу (4437 осіб) перше місце також посідав ТБ — 66,1 % (2734 особи), легеневий ТБ — 69,7 % (1905 осіб), позалегеневий — 30,3 % (829 осіб). На другому місці — бактерійні інфекції, множинні чи рецидивні (10,8 %), на третьому — кандидоз трахеї, бронхів, легень і стравоходу (5,6 %), на четвертому — пневмоцистна пневмонія (2,3 %).

Причинами негативного прогнозу при поєднанні ТБ і ВІЛ-інфекції є туберкульозна інтоксикація, легенево-серцева декомпенсація, мозкова кома.

Протягом останніх років змінився спектр клінічних форм ТБ із збільшенням частки тяжких, генералізованих процесів з ураженням не лише легень, але й інших органів і систем. У 2011–2012 рр. інфільтративний ТБ становив 56–58 % випадків, у 2014 р. — 37 %, у 2015 р. — близько 20 %.

За даними рентгенографії органів грудної порожнини, туберкульозні зміни у ВІЛ-інфікованих (як і при первинному зараженні) відрізняються частішим розвитком прикореневої аденопатії, міліарних висипань, наявністю переважно інтерстиційних змін й утворенням плеврального випоту. У той же час у них вірогідно рідше уражаються верхні відділи легень, не так часто формуються порожнини розпаду й ателектази, хоча дослідники частіше відзначають переважне ураження усієї легені або верхніх часток.

Порожнини розпаду на пізніх стадіях ВІЛ-інфекції спостерігались тільки у 20 % випадків, що пов'язано з різким зниженням ексудативно-проліферативних процесів на тлі тяжкого імунодефіциту, що, зі свого боку, призводить до швидкої дисемінації туберкульозного процесу. Нерідко у ВІЛ-інфікованих хворих замість міліарних висипань на рентгенограмах легень виявляли дифузні інфільтративні затемнення. Поширеність уражень, схильність до дисемінації з множинними позалегеневими локалізаціями розглядаються як головні особливості ТБ у ВІЛ-інфікованих хворих. Їх виявлення має викликати підозру на імунонекомпетентність навіть при негативних скринінгових дослідженнях на ВІЛ-інфекцію.

Висновки. Отже, клінічні прояви ВІЛ-інфекції і ТБ на ранніх стадіях подібні. Проте з розвитком імунодефіциту змінюється й клінічна картина туберкульозу. У ВІЛ-інфікованих захворювання на ТБ збільшує ступінь імунодефіциту, що призводить до